

Průtahům v řízeních by měly soudy věnovat zvýšenou pozornost, připomněl ombudsman na sněmu Soudcovské unie

13.10.2023 - | Veřejný ochránce práv

Na ombudsmana se obrátil například otec, který měl být podle rozsudku se svými dětmi každý druhý víkend. Protože tomu jejich matka bránila, podal otec k soudu během dvou let celkem třináct návrhů na výkon rozhodnutí. Soudkyně o žádném z nich nerozhodla, a proto si otec stěžoval na průtahy v řízení. Místopředseda soudu stížnost uznal částečně důvodnou, ale nebylo jasné, v čem dává otci zapravdu a v čem ne.

Podle ombudsmana místopředseda soudu chyboval, když postup soudkyně řádně neprověřil. Vycházel totiž při kontrole pouze z informačního systému soudu. V něm ale soud návrhy na výkon rozhodnutí ve věcech péče o děti samostatně neevidoval, protože se k nim ani nezakládal nový spis. Předsedkyně soudu souhlasila se závěry ombudsmana. Při následné prověrce zjistila, že soudkyně potřebuje pomoc s organizací práce a administrativou. Přidělila jí asistentku a soudní oddělení posílila o další vyšší soudní úředníci. Úkony soudkyně nyní předsedkyně prověřuje každé dva týdny.

„Z šetření individuálních podnětů jsem zjistil, že výkon dohledu nad průtahy v této specifické oblasti se různí soud od soudu. Problém je i v tom, jak soudy tyto návrhy evidují,“ shrnul své poznatky ombudsman Stanislav Křeček. Setkal se i s případy, kdy soud nerozhodoval o podaných návrzích průběžně, ale rozhodl třeba i o deseti návrzích najednou, i když od podání prvního uplynul více než rok. Ombudsman také připomněl, že soudy by i při rozhodování o výkonu rozhodnutí ve věcech péče o nezletilé měly postupovat s co největším urychlením, jak jim to ukládá zákon o zvláštních řízeních soudních.

Stejně tak musí podle ombudsmana vedení soudu přijmout účinná dohledová opatření i pro návrhy, ke kterým se nezakládá nový spis, a proto nemusí být samostatně evidovány v informačním systému. Ve věcech péče soudu o nezletilé jde typicky právě o návrhy na výkon rozhodnutí.

Ombudsman na sněmu Soudcovské unie přednesl i závěry šetření v případě železničního neštěstí ve Studénce. Ve dvanáct let trvajícím soudním řízení docházelo k vícenásobným dílčím průtahům. Nesoustředěný postup ovšem není možné přičítat pouze rozhodujícímu soudci. Zásadní vliv na délku a plynulost řízení měl nepružný soudní systém.

Podobně rozsáhlé případy v mnoha ohledech přesahují organizační možnosti okresních soudů. Také vedení okresního soudu i předseda krajského soudu v souvislosti s řízením v kauze Studénka ve svých vyjádřeních upozornili, že takto složité řízení by v prvním stupni vůbec neměl řešit okresní soud. Přenesení případu na soud vyššího stupně nicméně trestní řád neumožňuje.

Vedení okresních soudů má navíc jen omezené možnosti, jak soudci zabývajícím se podobně složitým a rozsáhlým případem pomoci. Kvůli nepružné personální politice nemůže většinou soudci ani operativně zajistit potřebné spolupracovníky jako asistenta, justičního čekatele nebo vyššího soudního úředníka, kteří by mu pomohli s přípravou podkladů či běžnou administrativou. Veřejný ochránce práv proto chce s Ministerstvem spravedlnosti jednat i o tom, jak důležitá je personální podpora soudců a dostatečné ohodnocení odborných i administrativních pracovníků.

https://www.ochrance.cz/aktualne/prutahum_v_rizenich_by_mely_soudy_venovat_zvysenou_pozornost_pripomnel_ombudsman_na_snemu_soudcovske_unie